

Návrh

ZÁKON

č. /2021 Z. z.,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 345/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 40/2017 Z. z., zákona č. 331/2017 Z. z., zákona č. 351/2017 Z. z., zákona č. 156/2018 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., zákona č. 289/2018 Z. z., zákona č. 221/2019 Z. z., zákona č. 280/2019 Z. z., zákona č. 66/2020 Z. z. a zákona č. 89/2020 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. **Slová „poskytovateľ sociálnej služby zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb“** vo všetkých tvaroch sa v celom texte zákona nahrádzajú slovami „poskytovateľ sociálnej služby zapísanej do registra sociálnych služieb“ v príslušnom tvare.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa zmeniť súčasný register poskytovateľov sociálnych služieb na register sociálnych služieb, čím sa vedenie registra prispôbi požiadavke transparentnosti jeho vedenia najmä z pohľadu fyzickej osoby odkázanej na sociálnu službu, ktorá v príslušnom území, resp. územnom obvode túto sociálnu službu vyhľadáva. Poskytovateľom sociálnych služieb nevzniknú z dôvodu navrhovanej zmeny osobitné administratívne povinnosti, nakoľko už v súčasnosti je potrebné podať novú žiadosť o registráciu, v prípade, že má poskytovateľ záujem začať poskytovať nový druh sociálnej služby, alebo zmeniť formu a miesto poskytovania sociálnej služby. Zároveň v súlade s antibyrokratickým zákonom v súčasnosti už poskytovatelia nie sú povinní pri registrácii predkladať údaje/doklady, ktoré si vie VÚC získať a overiť cez príslušné informačné systémy verejnej správy.

2. **V § 8 sa za odsek 1 vkladá nový odsek 2, ktorý znie:**

„(2) Písomnú žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa odseku 1 môže doručiť obci alebo vyššiemu územnému celku v rozsahu ich pôsobnosti aj fyzická osoba, ktorej sa poskytuje sociálna služba uvedená v § 34 až 41 bez finančnej podpory poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov za podmienok ustanovených týmto zákonom, ak má táto fyzická osoba záujem o ukončenie poskytovania tejto sociálnej služby bez tejto finančnej podpory jej poskytovania z verejných prostriedkov a začatie poskytovania tejto sociálnej služby

s finančnou podporou jej poskytovania z verejných prostriedkov za podmienok ustanovených týmto zákonom.“.

Doterajšie odseky 2 až 9 sa označujú ako odseky 3 až 10.

Odôvodnenie:

Navrhovaná právna úprava, vzhľadom na problémy interpretačnej a aplikačnej praxe, explicitne ustanovuje právnu možnosť pre odkázanú fyzickú osobu, ktorej sa už poskytuje sociálna služba neverejným poskytovateľom, avšak bez finančnej podpory z verejných prostriedkov podľa tohto zákona (t.j. bez finančného príspevku na prevádzku FPP, resp. pri OS, aj bez finančného príspevku pri odkázanosti podľa § 76 FPO), kedykoľvek aj počas poskytovania tejto sociálnej služby neverejným poskytovateľom, prejavíť svoj záujem o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby s finančnou podporou z verejných prostriedkov.

To znamená, že fyzická osoba môže kedykoľvek i počas poskytovania sociálnej služby, požiadať o poskytnutie alebo zabezpečenie tejto sociálnej služby príslušnou obcou, resp. vyšším územným celkom, a to na základe realizovaného informovaného výberu poskytovateľa tejto sociálnej služby, už s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov poskytovaním finančných príspevkov na spolufinancovanie tejto sociálnej služby v pôsobnosti obce a vyššieho územného celku podľa tohto zákona.

Aj ak to v konkrétnom čase rozpočtové možnosti samosprávy neumožňujú (nemá vo svojom rozpočte vyčlenenú dostatočnú sumu finančných prostriedkov na možnosť začatia poskytovania FPP na odkázanú fyzickú osobu, konkrétnemu ňou zvolenému neverejnému poskytovateľovi tejto sociálnej služby), je povinná doručení písomnú žiadosť fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby (s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby) zaradiť do poradia (poradia uspokojovania žiadostí o zabezpečenie SS, u neverejných poskytovateľov sociálnej služby spojenej aj s poskytnutím FPP), a tejto žiadosti vyhovieť na základe vopred určených a zverejnených podrobností vedenia tohto poradia uspokojovania žiadostí (§ 8 ods. 4- po zmene označenia týmto návrhom novely- § 8 ods. 5).

3. V § 8 odsek 3 znie:

„(3) Obec v rozsahu svojej pôsobnosti, **po zabezpečení realizácie práva fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, podľa § 6 ods. 2 písm. b), tejto fyzickej osobe**, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou,

- a) poskytne sociálnu službu **sama, ak je poskytovateľom tejto sociálnej služby zapísanej do registra sociálnych služieb** (ďalej len „register“), alebo
- b) zabezpečí poskytovanie sociálnej služby u iného poskytovateľa sociálnej služby **zapísanej do registra**.“.

4. V § 8 odsek 4 znie:

„(4) Vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti, **po zabezpečení realizácie práva fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, podľa § 6 ods. 2 písm. b), tejto fyzickej osobe**, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou, **zabezpečí** poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby **zapísanej do registra**.“.

Odôvodnenie k bodom 3 a 4:

Explicitne sa ustanovuje, že pri zabezpečení poskytovania sociálnej služby obcou/VUC, realizácii práva odkázanej fyzickej osoby na výber poskytovateľa sociálnej služby (§ 6 ods. 1), musí predchádzať **realizácia práva tejto fyzickej osoby na zabezpečenie dostupnosti informácií v jej zrozumiteľnej forme o druhu, mieste, cieľoch a spôsobe poskytovania sociálnej služby, o úhrade za sociálnu službu a o cieľovej skupine, ktorej je poskytovaná podľa § 6 ods. 2 písm. b).** Táto dostupnosť informácií musí byť zabezpečená tejto fyzickej osobe obcou a vyšším územným celkom, v rozsahu ich pôsobnosti, a musí byť v konaní vo veci zabezpečenia poskytovania sociálnej služby obcou/VUC preukázaná, resp. realizovaná.

V § 6 ods. 2 písm. b) zákon garantuje osobám odkázaným na sociálnu službu právo na dostupnosť informácií o možnostiach a podmienkach poskytovania sociálnych služieb, čo vytvára základný predpoklad na to, aby tieto osoby mohli realizovať svoje právo výberu poskytovateľa sociálnej služby so znalosťou veci, prípadne aby pre neznalosť neutrpejú ujmu a mohli svoje právo voľby realizovať so znalosťou jej dôsledkov. T.j. fyzická osoba má možnosť svoje právo výberu poskytovateľa sociálnej služby realizovať aj s ohľadom na informáciu napr. o úhrade (cene), ktorú bude musieť za poskytnutú sociálnu službu uhradiť, a teda je na rozhodnutí fyzickej osoby, či pri svojom výbere poskytovateľa sociálnej služby upredností napr. nižšiu úhradu (cenu). Na základe týchto informácií je legitímnym právom tejto fyzickej osoby kedykoľvek zmeniť svoj výber- voľbu konkrétneho poskytovateľa sociálnej služby uvedeného v písomnej žiadosti. Tento mechanizmus informovaného výberu poskytovateľa sociálnej služby v konečnom dôsledku donúti jednotlivých poskytovateľov sociálnej služby k ustanoveniu takej výšky úhrady za poskytovanie sociálnej služby, ktorá im reálne umožní získať klientelu nevyhnutnú pre uskutočňovanie ich zárobkovej činnosti (z nálezů ÚS SR PL.ÚS 13/09 z 18.5.2010).

5. V § 8 ods. 5 sa slová „odsek 6“ nahrádzajú slovami „odsek 7“.

6. V § 8 ods. 6 sa slová „odsekov 2 a 3“ nahrádzajú slovami „odsekov 3 a 4“.

Odôvodnenie k bodom 5 a 6:

Ide o legislatívno-technické úpravy- zmeny vo vnútornom označení odsekov vzhľadom na bod 2- vloženie nového odseku 2 do § 8 .

7. V § 8 odsek 9 znie:

„(9) Obec alebo vyšší územný celok, *po zabezpečení realizácie práva fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu uvedenú v § 34 až 41, podľa § 6 ods. 2 písm. b)*, zabezpečí poskytovanie tejto sociálnej služby podľa tohto zákona tak, že preukázateľným spôsobom požiadá ~~budúceho~~ poskytovateľa sociálnej služby, *ktorého si fyzická osoba vybrala, spolu s druhom ním poskytovanej sociálnej služby, na ktorú je táto fyzická osoba odkázaná, formou tejto sociálnej služby a miestom jej poskytovania*, o poskytovanie tejto sociálnej služby. *Požiadanie poskytovateľa sociálnej služby preukázateľným spôsobom podľa prvej vety sa neuplatňuje, ak si fyzická osoba uvedená v prvej vete vybrala poskytovateľa sociálnej služby, ktorým je právnická osoba, ktorú zriadil alebo založil na tento účel obec alebo vyšší územný celok.*“

Odôvodnenie:

Explicitne sa ustanovuje, spôsob zabezpečenia poskytovania sociálnej služby podľa tohto zákona, ktorý je podmienený predchádzajúcou realizáciou práva odkázanej fyzickej osoby na

informovanú voľbu konkrétneho poskytovateľa sociálnej služby, príslušného druhu sociálnej služby, formy jej poskytovania, a to a na konkrétnom mieste jej poskytovania, zabezpečenú tejto fyzickej osobe príslušnou obcou a príslušným vyšším územným celkom v rozsahu svojej pôsobnosti. Ide aj o súvisiacu formulačnú úpravu ustanovenia tak, aby bolo zrejmé že nemusí ísť len o budúceho poskytovateľa, ale aj o poskytovateľa u ktorého je sociálna služba už poskytovaná, a to aj bez finančnej podpory z verejných zdrojov. Navrhovanou úpravou druhej vety sa precizuje ustanovenie tak, aby bolo zrejmé, že ak má prijímateľ záujem o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby u poskytovateľa zriadeného alebo založeného príslušnou obcou alebo vyšším územným celkom (u verejného poskytovateľa sociálnej služby), neuplatňuje sa postup požiadania o poskytovanie sociálnej služby, ako v prípade iných (najmä neverejných) poskytovateľov sociálnej služby.

8. V § 23b odsek1 znie:

„(1) Stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím je odborná činnosť, ktorej obsahom je vykonávanie postupov a techník, ktoré *v súlade s individuálnymi potrebami a schopnosťami tohto dieťaťa* podporujú jeho psychomotorický vývin, rozvoj komunikácie, *rozvoj jeho zručností a kompetencií, jeho adaptáciu na okolité prostredie a interakciu s týmto prostredím. Stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím podľa prvej vety* je zameraná aj na posilnenie schopností členov rodiny dieťaťa so zdravotným postihnutím v oblasti starostlivosti o toto dieťa a *v oblasti podpory všestranného rozvoja tohto dieťaťa prostredníctvom učenia sa v jeho prirodzenom prostredí.*“.

Odôvodnenie: Návrhom sa precizuje definícia odbornej činnosti, ktorou je stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím tak, aby zodpovedala požiadavkám aplikačnej praxe a zmyslu a účelu vykonávania tejto odbornej činnosti tak, aby zahŕňala všetky podmieňujúce determinanty komplexného vývinu cieľovej skupiny detí. Formulácia ustanovenia vychádza z medzinárodnej definície včasnej intervencie a princípov podpory vývinu dieťaťa v rámci tejto služby.

9. V § 33 ods. 4 sa na konci pripája táto veta:

„Službu včasnej intervencie ambulantnou sociálnou službou nemožno poskytovať v budove zariadenia, v ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba.“.

(4) Službu včasnej intervencie možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu. Poskytovanie terénnej formy sociálnej služby má prednosť pred ambulantnou sociálnou službou. Ak terénna forma sociálnej služby nie je vhodná, účelná alebo dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu, poskytuje sa ambulantná sociálna služba. Službu včasnej intervencie ambulantnou sociálnou službou nemožno poskytovať v budove zariadenia, v ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba.

Odôvodnenie: Návrhom sa ustanovuje podmienka, v zmysle ktorej nebude možné službu včasnej intervencie poskytovať v priestoroch zariadenia, v ktorom sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, a to najmä z hľadiska možného negatívneho pôsobenia tohto prostredia, ako súčasti poskytovanej služby včasnej intervencie, na cieľovú skupinu detí a členov jeho rodiny u služby včasnej intervencie. Povaha, a charakter služby včasnej

intervencie, ktorej zmyslom a účelom je integrácia dieťaťa so zdravotným postihnutím v jeho prirodzenom rodinnom prostredí je protismerná faktickému poskytovaniu tejto komunitnej sociálnej služby v priestoroch celoročnej pobytovej sociálnej služby.

10. V nadpise tretej časti sa vypúšťa slovo „poskytovateľov“.
REGISTRÁCIA POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

11. § 62 znie:

„§ 62

Poskytovateľ sociálnej služby uvedený v § 3 ods. 3 a 5 môže poskytovať sociálnu službu príslušného druhu, jej formy a na mieste jej poskytovania len na základe zápisu tejto sociálnej služby do registra, ktorý vedie vyšší územný celok; to sa nevzťahuje na poskytovanie základného sociálneho poradenstva ako samostatnej odbornej činnosti obcou alebo vyšším územným celkom.“.

Odôvodnenie k bodom 10 a 11: Ide o legislatívno- technickú úpravu v nadväznosti na bod 1.

12. V § 63 ods. 1 znie:

„(1) Osoba, ktorá žiada o zápis *sociálnej služby podľa § 62 do registra (ďalej len „zápis do registra“)*, a fyzická osoba, ktorá je štatutárnym orgánom právnickej osoby, ktorá žiada o zápis do registra, musia byť bezúhonné, podmienka bezúhonnosti sa považuje za splnenú, ak ide o právnickú osobu, ktorej trestná zodpovednosť je vylúčená. Fyzické osoby uvedené v prvej vete musia byť

- a) spôsobilé na právne úkony v plnom rozsahu a
- b) odborne spôsobilé na poskytovanie sociálnej služby, ak nepoveria inú fyzickú osobu za ~~zodpovedného zástupcu~~ *zodpovednú za poskytovanie sociálnej služby* podľa odseku 3.“.

Odôvodnenie:

Návrhom sa v nadväznosti na úpravu v bode 1 upravuje, že budúci poskytovateľ podáva žiadosť o **zápis sociálnej služby** do registra a súčasne sa v záujme zosúladenia i pojmov nahrádza pojem „zodpovedný zástupca“ pojmom „osoba zodpovedná za poskytovanie sociálnej služby“, ktorý je používaný aj v nadväzujúcich ustanoveniach zákona.

13. V § 64 odsek 1 znie:

„(1) Žiadosť o zápis do registra sa podáva písomne vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode je miesto poskytovania sociálnej služby. *Za miesto poskytovania sociálnej služby podľa prvej vety sa považuje obec, na ktorej území sa bude sociálna služba poskytovať, alebo vyšší územný celok, v územnom obvode ktorého sa bude sociálna služba poskytovať, ak konkrétne miesto poskytovania sociálnej služby nemožno určiť.* Ak takéto miesto nemožno určiť, alebo ~~a~~ Ak sa sociálna služba bude poskytovať *v územnom obvode viacerých* vyšších územných celkov, žiadosť o zápis do registra sa podáva písomne *každému* vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode je miesto poskytovania sociálnej služby ~~sídlo právnickej osoby, ktorá žiada o zápis do registra, alebo v ktorého územnom obvode má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt fyzická osoba, ktorá žiada o zápis do registra.~~“.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa, aby sa žiadosť o zápis do registra sociálnych služieb podávala vždy tomu vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode je **miesto poskytovania sociálnej služby**, resp.

v ktorého územnom obvode sa má sociálna služba poskytovať (v prípade terénnej sociálnej služby).

V súčasnej aplikačnej praxi, v prípade, že poskytovateľ poskytuje viac sociálnych služieb (aj rôzne druhy a na území viacerých vyšších územných celkov), zápis do registra vykoná ten vyšší územný celok, v ktorého územnom obvode má poskytovateľ sídlo. V praxi takáto aplikácia spôsobuje niekoľko problémov, napr.:

- potrebu opakovaného postupovania spisovej dokumentácie spojeného so zmenou miestnej príslušnosti v prípade zmeny sídla poskytovateľa,
- potrebu opakovaného postupovania spisovej dokumentácie spojeného so zmenou miestnej príslušnosti v prípade začatia poskytovania aj iného druhu sociálnej služby-rozšírenie spektra poskytovaných služieb zo strany poskytovateľa, ak bol poskytovateľ zaregistrovaný podľa miesta poskytovania sociálnej služby a jeho sídlo je v inom vyššom územnom celku;
- pri zápise do registra podľa sídla poskytovateľa (ktoré nie je totožné s miestom/územím poskytovania sociálnych služieb) vznikajú problémy pri realizovaní súvisiacich pôsobností vyššieho územného celku, ktorý zápis vykonáva, resp. vykonal, najmä pri overovaní plnenia podmienok (najmä priestorových) na zápis do registra, spojených s miestnym zisťovaním mimo územného obvodu tohto vyššieho územného celku so súvisiacim vyžadovaním súčinnosti iného vyššieho územného celku, ako aj pri kontrolnej činnosti vyššieho územného celku pri poskytovaní sociálnych služieb v jeho územnom obvode, ako aj ak ide o sociálnu službu poskytovanú na území iného vyššieho územného celku;
- vyšší územný celok nemusí mať dostatočný prehľad o poskytovaných sociálnych službách na jeho území (a zmenách pri ich poskytovaní), ak je poskytovateľ zaregistrovaný podľa sídla v inom vyššom územnom celku.

Novonavrhovaným spôsobom registrácie sociálnej služby v zásade vždy v každom územnom obvode miesta jej poskytovania sa uvedené problémy aplikačnej praxe vyriešia a súčasne sa aktuálny register, vedený každým vyšším územným celkom, z pohľadu fyzickej osoby odkázanej na sociálnu službu, ktorá v príslušnom území, resp. územnom obvode túto sociálnu službu vyhľadáva, sprehľadní. Poskytovateľom sociálnych služieb nevzniknú osobitné administratívne povinnosti, nakoľko už v súčasnosti je potrebné vždy podať novú žiadosť o registráciu, v prípade, že má poskytovateľ záujem začať poskytovať nový druh sociálnych služieb, alebo zmeniť formu a miesto poskytovania sociálnej služby. Zároveň v súlade s antibyrokratickým zákonom v súčasnosti už poskytovatelia nie sú povinní pri registrácii predkladať údaje/doklady, ktoré si vie VÚC získať a overiť cez informačné systémy verejnej správy.

14. V § 66 ods. 1 písm. b) sa slová „zodpovedného zástupcu uvedeného“ nahrádzajú slovami „fyzickej osoby zodpovednej za poskytovanie sociálnej služby uvedenej“.

Odôvodnenie: Ide o legislatívno-technickú úpravu v nadväznosti na úpravu v bode 12.

15. § 66 ods. 1 sa dopĺňa písmenami h) a i), ktoré znejú:

„h) deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zákaze poskytovať sociálnu službu podľa § 69,

i) označenie vyššieho územného celku, ktorý zápis do registra vykonal.“

(1) Do registra sa zapisujú tieto údaje vrátane ich zmien:

- a) ...,
- b) meno a priezvisko fyzickej osoby, ktorá je štatutárnym orgánom právnickej osoby, a ~~zodpovedného zástupcu uvedeného~~ fyzickej osoby zodpovednej za poskytovanie sociálnej služby uvedenej v § 63 ods. 3,
- c) ...
- h) deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zákaze poskytovať sociálnu službu podľa § 69,
- i) označenie vyššieho územného celku, ktorý zápis do registra vykonal.

Odôvodnenie: Medzi údaje, ktoré sa zapisujú do registra sociálnych služieb sa v záujme jeho prehľadnosti a rozsahu poskytovaných informácií o sociálnych službách navrhuje zaradiť aj údaj o dni nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zákaze poskytovať sociálnu službu a označenie vyššieho územného celku, ktorý zápis do registra vykonal.

16. V § 74 odsek 6 znie:

„(6) Poskytovateľ sociálnej služby nesmie podmieniť uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby

- a) peňažným plnením alebo nepeňažným plnením,
- b) *obsiahnutím zmluvného záväzku v tejto zmluve o vykonávaní, zabezpečovaní alebo utváraní podmienok na vykonávanie iných činností podľa § 15 ods. 3, u ktorých sumu úhrady za tieto iné činnosti obsahuje osobitná zmluva podľa odseku 8 druhej vety, a prijímaní týchto iných činností prijímateľom sociálnej služby,*
- c) *uzatvorením osobitnej zmluvy podľa odseku 8 druhej vety.*“

Odôvodnenie:

Účelom navrhovanej úpravy je, v záujme ochrany prijímateľov sociálnych služieb, zabrániť neželateľnému obchádzaniu účelu a zmyslu právnej ochrany prijímateľa sociálnej služby pred platením úhrady neprimeranej jeho príjmu a majetku a garantovaného zostatku z príjmu po zaplatení úhrady. Pri uzatvorení zmluvy o vykonávaní, zabezpečovaní alebo utváraní podmienok na vykonávanie iných činností podľa § 15 ods. 3, u ktorých sumu úhrady za tieto iné činnosti obsahuje osobitná zmluva, sa právna ochrana prijímateľa pred platením úhrady ku dňu splatnosti tejto úhrady neprimeranej jeho príjmu a majetku a garantovaný zostatok z príjmu po zaplatení úhrady, nevzťahuje. Podmienenie uzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v konečnom dôsledku uzatvorením zmluvy o prijímaní iných činností podľa § 15 ods. 3 a súvisiacim platením úhrady za tieto činnosti, vo svojich dôsledkoch neguje zákonom ustanovenú ochranu prijímateľa sociálnej služby a „cenovú“ dostupnosť poskytovanej sociálnej služby pre jej prijímateľa a iné povinné osoby. Takto koncipovaná právna úprava však nebráni prijímateľovi sociálnej služby a poskytovateľovi sociálnej služby kedykoľvek počas poskytovania sociálnej služby, a to slobodne, určite, vážne, zrozumiteľne a bez nátlaku dohodnúť sa o iných činnostiach podľa § 15 ods. 3 a uzatvoriť o sume úhrady za tieto iné činnosti osobitnú zmluvu podľa § 74 ods. 8 druhej vety. Neuzatvorenie tejto zmluvy prijímateľom sociálnej služby však nemôže ovplyvniť jeho oprávnenosť prijímania sociálnej služby na základe uzatvorenej zmluvy o jej poskytovaní.

17. V § 75 ods.1 sa vypúšťajú slová „ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby, okrem neverejného poskytovateľa sociálnej služby krízovej intervencie, požiadala obec“.

„(1) Obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ~~ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby, okrem neverejného poskytovateľa sociálnej služby krízovej intervencie, požiadala obec a poskytuje...~~

18. V § 75 ods. 2 sa vypúšťajú slová „ , ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadala obec“.

(2) Obec je povinná poskytovať finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy pri poskytovaní sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ~~ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadala obec a poskytuje opatrovateľskú službu.~~

19. V § 75 ods. 3 sa vypúšťajú slová „ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadal vyšší územný celok“.

(3) Vyšší územný celok je povinný poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ~~ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadal vyšší územný celok a poskytuje...~~

20. V § 75 ods. 4 sa vypúšťajú slová „ ,ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadal vyšší územný celok“.

(4) Vyšší územný celok je povinný poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ~~ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadal vyšší územný celok a poskytuje~~

- a) špecializované sociálne poradenstvo ako samostatnú odbornú činnosť,*
- b) sociálnu rehabilitáciu ako samostatnú odbornú činnosť.*

Odôvodnenie k bodom 17 až 20:

V záujme odstránenia nesprávnej interpretačnej praxe uplatňovania týchto ustanovení, sa odstraňuje podmienenosť vzniku povinnosti obce/VUC pri poskytovaní FPP a FPO neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, predchádzajúcim požiadanim neverejného poskytovateľa sociálnej služby príslušnou obcou a vyšším územným celkom.

Obce a vyššie územné celky, ako orgány verejnej správy, a obyvateľmi ich priamo volení zástupcovia, konajú v prospech svojich obyvateľov a uspokojovania ich potrieb, sú najbližšie k občanovi. Je v samosprávnej pôsobnosti príslušných obcí a vyšších územných celkov posudzovať verejný záujem na poskytovaní sociálnej služby konkrétneho druhu a formy sociálnej služby v ich územnom obvode konkrétnym neverejným poskytovateľom tejto sociálnej služby, na ktorý sa viaže aj spolufinancovanie tejto sociálnej služby z rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku poskytovaním finančnej podpory podľa § 75 ods. 9 a 10 zákona o sociálnych službách. Ide o posúdenie súladu poskytovania sociálnej služby s komunitným plánom sociálnych služieb príslušnej obce alebo s koncepciou rozvoja sociálnych služieb príslušného vyššieho územného celku, a to v záujme pokrytia potrieb občanov.

Ak ide o sociálne služby uvedené v § 34 až 41 zákona o sociálnych službách v súlade s § 8 ods. 4 zákona o sociálnych službách (po zmene označenia predkladaným návrhom § 8 ods. 5), ak fyzická osoba má vydané právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, obec alebo vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti poskytne sociálnu službu alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby uvedenej v § 34 až 41 podľa poradia na základe vopred určených a zverejnených podrobností vedenia tohto poradia. Týmto ustanovením § 8 ods. 4 zákona o sociálnych službách sa teda upravuje a precizuje postup pri poskytovaní alebo zabezpečení poskytovania sociálnej služby zo strany obce alebo vyššieho územného celku tým, že o doručených písomných žiadostiach o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby sú povinné samosprávne orgány viesť evidenciu podľa poradia (ak nejde o prípady prednostného a bezodkladného poskytnutia alebo zabezpečenia sociálnej služby). V rámci vopred určených a zverejnených podrobností vedenia poradia uspokojovania podaných písomných žiadostí o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby si môže obec a vyšší územný celok ustanoviť, popri poradí danom dátumom doručenia tejto písomnej žiadosti aj iné, doplňujúce kritériá vedenia tohto poradia podľa naliehavosti potreby poskytnutia alebo zabezpečenia poskytnutia sociálnej služby s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby. To znamená, že proces uspokojovania poskytnutia alebo zabezpečenia sociálnej služby s podporou verejných prostriedkov má byť transparentný a povinnosť zabezpečenia poskytnutia sociálnej služby s finančnou podporou jej poskytovania z verejných prostriedkov musí byť v konečnom dôsledku, spôsobom ustanoveným týmto zákonom, naplnená. Povinnosti ustanovenej v § 75 ods. 1 až 4 sa teda obec a vyšší územný celok nemôže „zbaviť“ svojou „nečinnosťou“ pri zabezpečovaní poskytovania sociálnej služby podľa § 8 ods. 4 zákona o sociálnych službách (po zmene označenia predkladaným návrhom § 8 ods. 5).

21. V § 75 ods. 7 sa vypúšťajú slová „,ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadala obec“.
22. V § 75 ods. 8 sa vypúšťajú slová „,ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadal vyšší územný celok“.

Odôvodnenie k bodom 21 a 22:

V záujme odstránenia nesprávnej interpretačnej praxe uplatňovania týchto ustanovení (najmä v pôsobnosti niektorých obcí), sa odstraňuje podmienenosť vzniku možnosti obce a vyššieho územného celku v rozsahu svojej pôsobnosti poskytovať FPP a FPO (tento finančný príspevok iba ak ide o domácu opatrovateľskú službu) neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, predchádzajúcim požiadanim neverejného poskytovateľa sociálnej služby príslušnou obcou a vyšším územným celkom, v rozsahu tejto svojej fakultatívnej pôsobnosti. Na bližšie odôvodnenie prístupu k zmene tejto právnej sa vzťahuje odôvodnenie k bodom 17 až 20 rovnako.

23. V § 77 ods. 3 druhej vete sa za slovo „kapacita“ vkladá slovo „budovy“ a bodka na konci sa nahrádza bodkočiarkou a pripájajú sa slová „do tejto kapacity zariadenia sa započítava aj počet miest v tejto budove v inom zariadení celoročnej pobytovej sociálnej služby a týždennej pobytovej sociálnej služby v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku“.

(3) Obec a vyšší územný celok zisťujú priemerné bežné výdavky, priemerné ... alebo na inú jednotku výkonu. Na účely prvej vety sa priemerné bežné výdavky, priemerné príjmy z poskytnutého finančného príspevku podľa § 71 ods. 6 a priemerné skutočne dosiahnuté príjmy zisťujú v závislosti od toho, či kapacita budovy zariadenia je do 40 miest, od 41 do 100 miest alebo od 101 miest; do tejto kapacity zariadenia sa započítava aj počet miest v tejto budove v

inom zariadení celoročnej pobytovej sociálnej služby a týždennej pobytovej sociálnej služby v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku. ...

Odôvodnenie:

Účelom navrhovanej úpravy je zabezpečiť, aby obce a vyššie územné celky zisťovali priemerné bežné výdavky a priemerné skutočne dosiahnuté príjmy z poskytovanej sociálnej služby nielen v závislosti od kapacity zariadenia podľa druhu sociálnej služby, ale kapacity budovy zariadenia, v ktorej sa sociálna služba poskytuje a v ktorej obec a vyšší územný celok poskytuje aj inú celoročnú pobytovú sociálnu službu a týždennú pobytovú sociálnu službu v inom zariadení. To znamená, že ak sa napríklad sociálna služba s kapacitou do 40 poskytuje v budove, v ktorej poskytuje obec a vyšší územný celok ďalší druh pobytovej sociálnej služby v zariadení, a teda kapacita budovy je viac ako 40, nebude možné toto zariadenie zahrnúť do výpočtu príjmov a výdavkov ako zariadenie s kapacitou do 40, ale s reálnou prevádzkovou kapacitou. Navrhovaná právna úprava reaguje na neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb namietanú spornosť rozčlenenia prevádzkovej nákladovosti obcami a vyššími územnými celkami na jednotlivé nimi prevádzkované druhy zariadení v jednej budove. Takéto zisťovanie kapacity sa však neuplatňuje ak obec alebo vyšší územný celok poskytuje jeden druh sociálnej služby v zariadení vo viacerých prevádzkových budovách na príslušnom mieste poskytovania tejto sociálnej služby, kedy sa za celkovú z kapacitu považuje súčet počtu miest v jednotlivých budovách.

24. V § 84 odsek 5 znie:

- „(5) Špecializované sociálne poradenstvo vykonáva fyzická osoba, ktorá má
- a) jednoročnú prax v priamom styku s cieľovou skupinou a spĺňa podmienku odbornej spôsobilosti na výkon sociálnej práce sociálnym pracovníkom podľa osobitného predpisu^{46a}), **alebo**
 - b) **vysokoškolské vzdelanie získané v bakalárskom študijnom programe alebo magisterskom študijnom programe akreditovanom podľa osobitného predpisu,⁴⁶⁾ zameranom na odbornú pomoc, ktorá sa poskytuje v rámci špecializovaného sociálneho poradenstva a má trojročnú prax v priamom styku s cieľovou skupinou alebo je v tejto cieľovej skupine.**“.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa, aby v prípade, že súčasťou špecializovaného sociálneho poradenstva je aj odborná pomoc v špecifických oblastiach (napr. právo, financie), kvalifikačné predpoklady pre výkon takejto odbornej pomoci v rámci špecializovaného sociálneho poradenstva spĺňala aj osoba z cieľovej skupiny, ktorej je poradenstvo určené alebo s trojročnou praxou v priamom styku s cieľovou skupinou a s vysokoškolským vzdelaním I. alebo II. stupňa zameraným na túto odbornú pomoc. Účelom takejto úpravy je zabezpečiť komplexné sociálne poradenstvo vo všetkých oblastiach, v ktorých jeho prijímatelia potrebujú odbornú pomoc s cieľom predchádzať vzniku alebo prehĺbovaniu ich nepriaznivej sociálnej situácie.

25. V § 84 odsek 15 znie:

- „(15) Činnosť rozvoja pracovných zručností môže podľa tohto zákona vykonávať fyzická osoba, ktorá
- a) získala **najmenej** stredné odborné vzdelanie v ~~príslušnom~~ študijnom odbore v závislosti od vykonávanej **pracovnej aktivity činnosti**, **napríklad** najmä v odbore záhradníctvo, aranžérstvo, drevovýroba, hrnčiarstvo, maliarstvo, košíkárstvo a fotografia, a ktorá

absolvovala akreditovaný vzdelávací kurz v oblasti sociálnej práce v rozsahu najmenej 150 hodín,

- b) *má vyššie odborné vzdelanie získané absolvovaním vzdelávacieho programu akreditovaného podľa osobitného predpisu²³⁾ v študijných odboroch zameraných na sociálnu prácu, sociálnu pedagogiku, špeciálnu pedagogiku, liečebnú pedagogiku, andragogiku, sociálnu a humanitárnu prácu, sociálno-právnu činnosť a charitatívno-misijnú činnosť alebo má vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa alebo druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca, sociálne služby a poradenstvo, sociálna pedagogika, špeciálna pedagogika, liečebná pedagogika, psychológia akreditovanom podľa osobitného predpisu⁴⁶⁾ alebo uznaný doklad o takom vysokoškolskom vzdelaní vydaný zahraničnou vysokou školou, a ktorá absolvovala akreditovaný vzdelávací kurz podľa osobitného predpisu²³⁾ zameraný na vykonávanú pracovnú aktivitu.“*

Odôvodnenie:

Účelom navrhovanej úpravy je rozšíriť možnosť plnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon činnosti rozvoja pracovných zručností, a tak vytvoriť možnosti poskytovania tejto odbornej činnosti poskytovanej vo vybraných druhoch zariadenia sociálnych služieb aj zamestnancami s vyšším odborným alebo vysokoškolským vzdelaním príslušného zamerania, a to po absolvovaní vzdelávacieho kurzu zameraného na aktivitu, resp. zručnosť, ktorá má byť u klientov rozvíjaná. Zámerom je využiť najmä pracovný potenciál súčasných zamestnancov popri nimi vykonávanej odbornej činnosti aj na inej pracovnej pozícii, a to v rámci výkonu kumulovaných pracovných činností tak, aby súčasné vykonávanie činnosti rozvoja pracovných zručností, popri nimi vykonávanej náročnejšej pracovnej činnosti, neznížilo úroveň ich odmeňovania. Navrhovaná právna úprava preto nepredpokladá úpravu v katalógu pracovných činností ani úpravu v predpisov v oblasti odmeňovania. Účelom navrhovanej úpravy je aj reagovať na možné využívanie potenciálu osôb, ktoré v iných (napr. kreatívnych a umeleckých) oblastiach získali vyššie ako stredné odborné vzdelanie a majú záujem na tejto pracovnej pozícii pracovať.

26. Za § 110ap sa vkladá § 110ar, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 110ar

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2022

(1) Ak sa služba včasnej intervencie ambulantnou sociálnou službou poskytuje k 31. decembru 2021 podľa zákona účinného do 31. decembra 2021, nemožnosť poskytovať službu včasnej intervencie ambulantnou sociálnou službou v budove zariadenia, v ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, podľa § 33 ods. 4 štvrtej vety sa neuplatňuje.

(2) Vyšší územný celok, ktorý vedie k 31. decembru 2021 v registri vo svojom územnom obvode poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí poskytujú sociálnu službu aj v územnom obvode iného vyššieho územného celku, je povinný do 31.12.2022? z vlastného podnetu postúpiť spisovú dokumentáciu týkajúcu sa zaregistrovanej sociálnej služby poskytovanej v územnom obvode iného vyššieho územného celku alebo vyhotoviť a postúpiť výpis, odpis alebo kópiu vedenej spisovej dokumentácie, týkajúcej sa tejto sociálnej služby, tomuto inému vyššiemu územnému celku a bezodkladne o tejto skutočnosti informovať tohto poskytovateľa sociálnej služby.

(3) Vyšší územný celok, ktorý je miestne príslušným orgánom v konaniach podľa § 81 písm. b) piateho až siedmeho bodu a na vykonávanie pôsobnosti podľa § 81 písm. p) až r) a t) podľa

zákona účinného do 31. decembra 2021 a ktorý prestane spĺňať podmienku tejto miestnej príslušnosti podľa zákona účinného od 1. januára 2022, sa považuje za miestne príslušný orgán v týchto konaniach a na vykonávanie tejto pôsobnosti aj podľa zákona účinného od 1. januára 2022 do dňa doručenia spisovej dokumentácie týkajúcej sa príslušnej sociálnej služby alebo vyhotoveného a postúpeného výpisu, odpisu alebo kópie vedenej spisovej dokumentácie, týkajúceho sa príslušnej sociálnej služby, vyššiemu územnému celku, ktorý je miestne príslušný v týchto konaniach a na vykonávanie tejto pôsobnosti podľa zákona účinného od 1. januára 2022, najneskôr v lehote na postúpenie tejto spisovej dokumentácie alebo vyhotovenie a postúpenie výpisu, odpisu alebo kópie tejto vedenej spisovej dokumentácie, uvedenej v odseku 2.

(4) Žiadosti o zápis do registra, ktoré boli podané vyššiemu územnému celku podľa zákona účinného do 31. decembra 2021 vyššiemu územnému celku, ktorý nie je miestne príslušným na konanie o zápis do registra podľa zákona účinného od 1. januára 2022, je povinný tento vyšší územný celok bezodkladne postúpiť spolu so súvisiacou spisovou dokumentáciou vyššiemu územnému, ktorý je miestne príslušný na zápis do registra podľa zákona účinného od 1. januára 2022.

(5) Zmena miestnej príslušnosti podľa odsekov 2 a 3 u osôb, ktoré poskytovali sociálnu službu k 31. decembru 2021 na základe zápisu do registra a ktoré túto sociálnu službu majú na základe tohto zápisu poskytovať aj po 31. decembri 2021, nemá vplyv na trvanie oprávnenia poskytovať sociálnu službu podľa zákona účinného od 1. januára 2022.

(6) Finančný príspevok podľa § 71 ods. 7 a § 78aa sa na rozpočtový rok 2022 poskytne vo výške podľa prílohy č. 4a v znení účinnom od 1. januára 2022. Na sumu finančného príspevku podľa § 71 ods. 7 a § 78aa uvedenú v žiadosti o poskytnutie tohto príspevku na rozpočtový rok 2022 sa neprihliada.“.

Odôvodnenie:

V navrhovaných prechodných ustanoveniach sa upravuje že nemožnosť poskytovať službu včasnej intervencie v budove zariadenia, v ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba sa nevzťahuje na poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí poskytovali službu včasnej intervencie už pred účinnosťou tohto zákona.

Zároveň sa, v záujme vytvorenia časového priestoru na zosúladenie existujúcich právnych vzťahov novej právnej úprave, upravuje postup pri zmene miestnej príslušnosti vyšších územných celkov vo veciach zápisu do registra a vykonávaní zmien v registri, a to na základe zmien navrhovaných pri registrácií,. Ide konkrétne o ustanovenie povinnosti postúpenia spisovej dokumentácie o poskytovateľoch resp. poskytovanej sociálnej službe novo miestne príslušnému vyššiemu územnému celku najneskôr do 31.12.2022?, upravuje sa tiež miestna príslušnosť do doby odstúpenia tejto dokumentácie. Rovnako sa upravuje, že zmena miestnej príslušnosti sama o sebe nemá vplyv na trvanie oprávnenia poskytovať sociálnu službu poskytovateľom sociálnej služby. Táto skutočnosť však neobmedzuje následnú pôsobnosť vyššieho územného celku (novo miestne príslušného) a jeho súvisiace oprávnenia pri kontrole plnenia podmienok na zápis do registra počas poskytovania sociálnej služby.

Súčasne sa upravuje spôsob určenia výšky finančného príspevok na rozpočtový rok 2022 poskytovaného z rozpočtovej kapitoly ministerstva na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach krízovej intervencie pri zvýšení tohto príspevku v zmysle úpravy v bode 27 návrhu zákona, a to vzhľadom na lehotu podávania týchto žiadostí ustanovenú zákonom..

27. Príloha č. 4a znie:

„Príloha č. 4a
k zákonu č. 448/2008 Z. z.

Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach krízovej intervencie podľa § 71 ods. 7 a § 78aa

Druh sociálnej služby	Výška finančného príspevku na jedno miesto v zariadení na mesiac	Výška finančného príspevku na jedno miesto v zariadení na rozpočtový rok
nocľaháreň	250 eur	3 000 eur
útulok	250 eur	3 000 eur
domov na pol ceste	250 eur	3 000 eur
zariadenie núdzového bývania	250 eur	3 000 eur

Odôvodnenie:

Navrhuje sa zvýšiť finančný príspevok poskytovaný z rozpočtovej kapitoly ministerstva na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach krízovej intervencie, ktorými sú nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste a zariadenie núdzového bývania pre zariadenia zriadené alebo založené obcou a pre nocľahárne neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, a to zo 150 € (z 130 € v prípade nocľahárni) na 250 € na jedno miesto v zariadení na mesiac. Tieto zariadenia sociálnych služieb poskytujú sociálne služby najmä ľuďom bez domova a osobám, ohrozených správaním iných osôb, t.j. aj osobám prežívajúcim násilie vo svojej domácnosti.

V čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu vyhláseného v súvislosti so šíriacim sa ochorením COVID-19 (ďalej len „krízová situácia“) a v období do konca kalendárneho mesiaca bezprostredne nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bude ukončená krízová situácia je nariadením vlády SR č. 100/2021 Z. z. výška týchto finančných príspevkov dočasne zvýšená na sumu 250 € do konca roka 2021.

Návrhom sa zavádza trvalé zvýšenie týchto finančných príspevkov na sumu 250 € na jedno miesto v zariadení na mesiac. Dôvodom je najmä skutočnosť, že aktuálna výška finančného príspevku poskytovaného zariadeniam krízovej intervencie zriadeným alebo založeným obcou a nocľahárňam neverejných poskytovateľov sociálnych služieb sa nezvyšovala od roku 2012 (s výnimkou finančného príspevku pre útulky v roku 2018), a to aj napriek medziročne narastajúcim prevádzkovým nákladom (najmä náklady na mzdy a ostatné osobné náklady, ktoré tvoria najväčšiu časť nákladov na poskytovanie sociálnych služieb, náklady na energie, nájomné, materiálne technické vybavenie a pod).

Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2022.